

VERDACHT VAN :

Bij inbreuk op de artikelen 1, 2, 99 § 1- 4°, 146-1°, 147, 148, 149 en 204 van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening d.d. 18 mei 1999 (B.S. 08.06.1999) de bij art 99 § 1 – 4° bepaalde handelingen, werken of wijzigingen zonder voorafgaande vergunning te hebben uitgevoerd, voortgezet of in stand gehouden, door namelijk zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning

op de grond gelegen in natuurgebied te _____ in eigendom
ten kadaster gekend onder _____
toebehorende aan _____

hiervoor nader geïdentificeerd,

het door allerlei afval wederrechtelijk aanmerkelijk gewijzigde reliëf van de bodem in stand te hebben gehouden

te _____ tenminste vanaf 13.03.2002 (st. 12) tot en met de
uitvaardiging van het bevel tot dagvaarding, zijnde 10 oktober 2006

WAT DE PROCEDURE BETREFT

1. De rechtbank nam inzage van de stukken van de rechtspleging.

Bij de behandeling van de zaak en in de processtukken werd gebruik gemaakt van de Nederlandse taal.

2. De beklaagden werden gedagvaard om te verschijnen op de openbare terechtzitting van 7 november 2006.

De dagvaardingen werden regelmatig betekend.

De dagvaarding om te verschijnen op de zitting van 7 november 2006 van de 21ste kamer van de Correctionele rechtbank werd overgeschreven op het hypotheekkantoor te _____ op 17 oktober 2006. Deze dagvaarding vermeldt de kadastrale omschrijving van het onroerend goed dat het voorwerp is van de telastleggingen en identificeert de eigenaars ervan zoals voorgeschreven door de wetgeving inzake hypotheek. De strafvordering is ontvankelijk (art. 160 DORO).

OP STRAFRECHTELIJK GEBIED

De feiten en hun kwalificatie

4. De beklaagden worden vervolgd voor de instandhouding van een wederrechtelijke, door allerlei afval doorgevoerde aanmerkelijke wijziging van het reliëf vanaf 13 maart 2002 – datum waarop de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand vorderde – tot de dag van het bevel tot dagvaarding.

5. Op 15 juli 1999 werd in het kader van het project proces-verbaal opgesteld met betrekking tot een perceel gelegen te kadastraal gekend onder wegens de instandhouding van een aanmerkelijke wijziging van het reliëf.

Volgens de verbalisant werd op het perceel, destijds eigendom van familie na de aanleg van de verkeerswisselaar een stort gecreëerd. Bij gebrek aan toezicht zou in plaats van teelaarde allerlei afval zijn achtergelaten. Op sommige plaatsen zou de afvallaag, bestaande uit glas, plastic, steengruis, 1,40 meter dik zijn. Deze laag zou niet van de werken aan de verkeerswisselaar afkomstig zijn maar van afval gestort door (of in opdracht van) (st. 4). Het perceel zou zeker voor de helft van de oppervlakte zijn aangevuld.

Het perceel werd nadien door de kinderen geërfd, volgens in 1989 (st. 19), wat overeenstemt met de vermeldingen van het registratiekantoor van

Het perceel behoort thans toe aan (eerste beklagde), (tweede beklagde), (derde beklagde), (vierde beklagde, weduwnaar van volgens het inlichtingenbulletin overleden op (vijfde beklagde, dochter van volgens de vermeldingen van het registratiekantoor overleden op en (zesde, zevende en achtste beklagde, kinderen van wijlen volgens de vermelding van het registratiekantoor van overleden op

6. werd verhoord op 15 juli 1999. Hij verklaarde tijdelijk gemachtigd te zijn een verklaring af te leggen in naam van zijn zusters en zijn schoonbroer. Hij verklaarde te weten dat er in de periode 1965-1970 een reliëfwijziging plaatsvond. Aanvankelijk zou zijn vooropgesteld dat "goede teelaarde" zou worden aangebracht maar nadien bleek dat afbraakmateriaal werd gestort. De afval zou van afkomstig zijn.

Hij en zijn familieleden zouden het standpunt van de diensten Stedenbouw en Natuur afwachten alvorens een beslissing te nemen (st. 3).

Op 27 augustus 2004 werd opnieuw verhoord. Hij verklaarde – en de overige beklaagden sloten zich bij zijn verklaring aan (st. 27 e.v.) – dat hij en zijn familieleden niet zinnens waren de reliëfwijziging ongedaan te maken (st. 19). Hij beklemtoonde dat niet de huidige eigenaars van het perceel de reliëfwijziging hadden aangebracht. Hij verwees bovendien naar een brief van uit 1973. Hij verklaarde dat zij zich door die brief niet bewust waren van de overtreding, temeer omdat de toestand al dertig jaar bestond en door de overheid werd gedoogd. Ten slotte was hij van oordeel dat niet duidelijk was wat met herstel van de toestand in de “oorspronkelijke toestand” werd bedoeld.

Uit twee brieven van die kon voorleggen, blijkt enigszins wat er in de jaren zeventig is gebeurd.

Een eerste, aangetekende brief van 19 april 1973 is gericht aan De brief vermeldt dat al vroeger door de schepen van openbare werken het verbod opgelegd kreeg verder afval te storten op het terrein van de kinderen aan maar dat hij niettegenstaande dat verbod verder afval aanvoerde. De brief vermeldt vervolgens dat door het College van burgemeester en schepenen werd beslist hem uitdrukkelijk verbod op te leggen nog enig afval op het terrein aan te brengen. werd tevens aangemaand “*met de aldaar beschikbare aarde de aangebrachte vuilnis af te dekken en het terrein dusdanig af te werken dat alle sporen van vuilnis of afval verdwenen zijn*” (st. 24). Zo niet behield het College van burgemeester en schepenen zich het recht voor de werken op kosten van uit te voeren en hem straf- en burgerrechtelijk te vervolgen.

Een tweede, aangetekende brief van 5 juni 1973 is gericht aan de kinderen. Uit deze brief blijkt dat de aangetekende brief van 19 april 1973 niet afhaalde en niet reageerde op telefonische verzoeken. De familie werd gevraagd “*dringend te verwittigen voor het uitvoeren van hogervormde werken*”, onder voorbehoud van het recht de werken ook op hun kosten uit te voeren en ook hen straf- en burgerrechtelijk te vervolgen.

7. Op 13 maart 2002 vorderde de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand. Dit impliceert het herstel van de bodem in de oorspronkelijke toestand en de verwijdering van alle afval van het terrein (st. 13). Het herstel wordt als volgt gemotiveerd: het perceel waar de overtreding is begaan, ligt in een natuurgebied; de uitgevoerde reliëfwijziging kadert niet in het behoud, de bescherming en het herstel van het natuurlijk leefmilieu en brengt de realisatie van de bestemming van het gebied in het gedrang.

Tijdens de behandeling van de zaak voor de rechtbank deelden de overheden hun standpunt mee omtrent het uit te voeren herstel.

Het agentschap Inspectie RWO deelde bij brief van 16 maart 2007 mee dat het agentschap samen met het Agentschap voor Natuur en Bos, de conservator van het reservaat en een vertegenwoordiger van Natuurpunt een plaatsbezoek had gebracht. Men was de mening toegedaan *"dat hier bijkomend onderzoek in verband met eventuele grondvervuiling zou dienen te gebeuren ten einde te kunnen nagaan of een totaal herstel naar de oorspronkelijke toestand geen grotere schade aan de natuur teweeg brengt dan de toestand te laten zoals die nu is"*. Het agentschap vroeg de vordering tot herstel in beraad te willen houden.

Het Agentschap voor Natuur en Bos deelde bij brief van 11 april 2007 mee dat de eventuele grondvervuiling niet gekend is en er verder onderzoek dient te gebeuren. Indien er sprake is van grondvervuiling, is het aan te raden de site volledig af te graven om verdere uitloging van vervuilende stoffen in het grondwater te vermijden.

Volgens de brief van 9 mei 2007 van OVAM is de uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek volgens het bodemsaneringsdecreet noodzakelijk om de ernst van het achterlaten van afvalstoffen na te gaan en om de impact op de bodem en het grondwater te bepalen. Op basis van de resultaten van dit bodemonderzoek zou OVAM zich dan een oordeel kunnen vormen over de noodzaak van verdere maatregelen volgens het bodemsaneringsdecreet.

Bespreking

8. De beklaagden vragen in hoofddeorde de vrijspraak omdat het moreel element van het misdrijf instandhouding van wederrechtelijk uitgevoerde werken zou ontbreken. Na van de wederrechtelijk doorgevoerde aanmerkelijke wijziging van het reliëf op de hoogte te zijn gesteld, gingen zij niet vrijwillig tot herstel over omdat dit herstel naar hun mening kennelijk onredelijk is. Uit het loutere feit dat zij om die reden de beslissing van de rechtbank hierover wilden afwachten, kan volgens de beklaagden niet het vereiste morele bestanddeel van het instandhoudingsmisdrijf worden afgeleid. In de redenering van de beklaagden kan hen slechts strafbare instandhouding worden verweten voor zover de rechtbank van oordeel zou zijn dat zij op grond van art. 149 van het decreet van het Vlaamse Parlement van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (DORO) tot herstel verplicht zijn.

9. Dit standpunt kan niet worden gevolgd.

Volgens het Hof van Cassatie bestaat het misdrijf van instandhouding in het schuldig verzuim om aan het bestaan van de wederrechtelijk uitgevoerde werken een einde te maken (Cass. 4 februari 2003, AR T.M.R. 2003, 389).

Het algemeen opzet dat voor de vaststelling van dit misdrijf vereist is, is aanwezig wanneer de dader weet dat hij het door de wet strafbaar gestelde feit pleegt ("wetens") en dat hij het wil plegen ("willens"). Een bijzondere geestesgesteldheid of een verdere beweegreden moet daarbij niet worden aangetoond (C. Van den Wyngaert, *Strafrecht, strafprocesrecht en internationaal strafrecht in hoofdlijnen*, Antwerpen, Maklu, 2003, 265).

Het volstaat bijgevolg dat de dader weet dat werken wederrechtelijk zijn uitgevoerd en dat hij die toestand laat voortbestaan, dit ongeacht zijn beweegreden: omdat hij voordeel haalt uit die toestand, omdat hij opziet tegen de ongemakken of de kosten van het herstel of om welke andere reden dan ook.

Het nalaten van het herstel van de wederrechtelijke toestand, als bestanddeel van het misdrijf van strafbare instandhouding, bestaat onafhankelijk van de vraag of de rechter aan de dader met toepassing van art. 149 (of 151) DORO het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand oplegt. De rechtsplicht tot beëindiging van de wederrechtelijke toestand ontstaat met de wederrechtelijke uitvoering van de werken – bijgevolg onafhankelijk van en voorafgaand aan enig rechterlijk bevel – en rust (onder anderen) op degenen die zeggenschap hebben over het onroerend goed waarop deze werken werden uitgevoerd.

was minstens sinds 1999 op de hoogte van het bestaan van de wederrechtelijke toestand. Aangezien deze beklagde de woordvoerder van de familie was, waren ook de andere beklagden ongetwijfeld van deze toestand op de hoogte. Dat sommige beklagden pas veel later dan op de hoogte werden gesteld van de herstellvordering van het bestuur, is voor de aanvang van de geïncrimineerde periode van het instandhoudingsmisdrijf niet van belang. Het wetens en willens instandhouden van een wederrechtelijke toestand, en niet het geen vrijwillig gevolg geven aan een geformuleerde herstellvordering, is immers constitutief voor het instandhoudingsmisdrijf.

De beklagden hebben geen einde gemaakt aan de wederrechtelijk uitgevoerde werken.

De door hen aangevoerde feitelijke omstandigheden maken evenmin een schulditsluitingsgrond uit. De (mede-)verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid voor het ontstaan van de wederrechtelijke toestand en het gedogen van die toestand gedurende een lange periode kunnen in elk geval vanaf het ogenblik waarop voor de overtreding proces-verbaal werd opgesteld, geen onoverwinnelijke dwaling opleveren.

De tenlastelegging is bijgevolg ten aanzien van elk van de beklaagden naar voldoening van recht bewezen.

Beoordeling

10. De tenlastelegging is de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van een zelfde strafbaar opzet.

11. De beklaagden hebben geen schuld aan het ontstaan van de wederrechtelijke toestand. Behalve het feit dat zij niet overgingen tot herstel, kan hen niet worden verweten dat zij een rechtstreeks voordeel haalden uit het behoud van de wederrechtelijke toestand.

Alle beklaagden hebben een blanco strafrechtelijk verleden en het feit schijnt niet van die aard te zijn dat het gestraft moet worden met een hoofdstraf van méér dan vijf jaar correctionele gevangenisstraf of een zwaardere straf.

Er zijn bijgevolg gronden om de opschorting van de uitspraak van de veroordeling te gelasten.

De beklaagden hebben bij monde van hun raadsman ter zitting van **26 juni 2007** hun instemming betuigd met de opschorting van de uitspraak van de veroordeling.

WAT DE HERSTELVORDERING BETREFT

12. De beklaagden vragen de afwijzing van de herstellvordering wegens kennelijke onredelijkheid. Zij wijzen op het tijdsverloop, de onduidelijkheid over de omvang van het herstel en de betrokkenheid van de overheid zelf.

13. Het behoort tot de bevoegdheid van de rechter de vordering van de stedenbouwkundig inspecteur op haar externe en interne wettigheid te toetsen, zonder echter de opportuniteit van de vordering te kunnen beoordelen. De rechter gaat daarbij na of de beslissing van het bestuur een bepaalde herstelmaatregel te vorderen, uitsluitend met het oog op de goede ruimtelijke ordening is genomen.

Een vordering die steunt op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, moet hij zonder gevolg laten. Wanneer de wettigheid van de vordering tot herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand wordt aangevochten, gaat de rechter in het bijzonder na of de vordering niet kennelijk onredelijk is. De rechter moet daarbij afwegen of geen andere herstelmaatregel noodzakelijk is, dit onder meer op grond van de aard van de overtreding, de omvang van de aantasting van de goede ruimtelijke ordening en het voordeel dat voor de ruimtelijke ordening ontstaat door het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand tegenover de last die daaruit voor de overtreder voortvloeit (in die zin Cass. 4 februari 2003, AR *T.M.R.* 2003, 389).

De rechtbank komt op grond van de hierna vermelde redenen samen, tot het besluit dat een herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand inderdaad kennelijk onredelijk is.

Het kan niet worden betwist dat de herstellvordering, abstract beschouwd, strekt tot realisatie van de bestemming natuurgebied van het betrokken perceel.

Er bestaat evenwel de grootste onzekerheid of de herstellvordering daartoe concreet kan bijdragen. In de eerste plaats moet worden vastgesteld dat *niet zozeer het gewijzigde reliëf als zodanig* dan wel het materiaal waarmee de reliëfwijziging werd uitgevoerd, het probleem lijkt te zijn. De omvang van de aantasting van de goede ruimtelijke ordening staat bijgevolg niet geheel vast.

Bovendien is het *zeer onzeker of het ongedaan maken van de reliëfwijziging door de verwijdering van het afval bijdraagt tot het behoud, de bescherming en het herstel van het natuurlijk milieu*. Zoals uit de brief van de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur van 16 maart 2007 blijkt, hangt de wenselijkheid van het herstel af van de mate van grondvervuiling. In voorkomend geval zou een totaal herstel naar de oorspronkelijke toestand een grotere schade aan de natuur teweegbrengen dan de toestand te laten zoals die nu is.

Het voordeel dat voor de ruimtelijke ordening ontstaat door het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand is bijgevolg zeer onzeker terwijl vaststaat dat *de last die voor de beklagden uit zo een herstel zou voortvloeien, zeer aanzienlijk zou zijn*. Anders dan de beklagden menen, is de gevorderde herstelmaatregel als zodanig duidelijk genoeg, namelijk het ongedaan maken van de reliëfwijziging door de verwijdering van alle afval, al kan de concrete omvang daarvan pas bij uitvoering van de herstelwerkzaamheden zelf blijken. Uit de vaststellingen van het aanvankelijk proces-verbaal volgt echter dat er niet aan kan worden getwijfeld dat de last van het herstel voor de beklagden zeer aanzienlijk zou zijn.

Bij de beoordeling van de zwaarte van de last die voor de beklagden uit het herstel zou voortvloeien, houdt de rechtbank ermee rekening dat de beklagden zelf geen enkele schuld treft bij het ontstaan van de wederrechtelijke toestand, dat zij daaruit evenmin enig voordeel hebben getrokken en dat de gemeentelijke overheid zelf destijds medeverantwoordelijk was voor het ontstaan van de wederrechtelijke toestand. Het weze hierbij beklemtoond dat sinds de Stedenbouwwet van 29 maart 1962 de aanmerkelijke wijziging van het reliëf van de bodem een vergunningsplichtige handeling is.

De beklagden worden niet vervolgd wegens niet-naleving van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering. Op grond van art. 149 DORO kan de rechtbank hen niet ertoe verplichten een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren.

* * * * *

OM DEZE REDENEN, en gelet op de volgende artikelen :

art. 11, 12, 14, 16, 31, 32, 34, 35, 41 Wet van 15 juni 1935 ;
art. 162, 182, 184, 185§1, 189, 190, 194 Wetboek van Strafvordering ;
art. 2, 3, 50, 100 Strafwetboek, alsmede de wetsbepalingen zoals in de tenlastelegging hiervoor aangehaald ;
art. 1, 3, 5 en 6 van de Wet van 29 juni 1964 en het K.B. van 29 augustus 1964,
art. 28, 29 van de wet van 1 augustus 1985;

DE RECHTBANK, recht doende **OP TEGENSPRAAK**,

OP STRAFRECHTELIJK GEBIED

Zegt dat de betichting zoals hierboven omschreven, de beklaagden

ten laste gelegd, naar eis van recht bewezen is.

Gelast de opschorting van de uitspraak van de veroordeling ten opzichte

**gedurende een termijn van EEN JAAR vanaf
heden.**

Veroordeelt de beklaagden

HOOFDELIJK tot de kosten,
gevallen aan de zijde van het openbaar ministerie, ten bate van de Staat
tot heden begroot op **133,62** EUR.

Legt de veroordeelden

eveneens ELK een vergoeding op van
28,84 EURO in uitvoering van art. 6 van de Programmawet van 27
december 2006 en van art. 77 van het K.B. van 27 april 2007 houdende
het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken.

WAT DE HERSTELVORDERING BETREFT

Wijst het gevorderde herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand
af.

Aldus gewezen en uitgesproken in openbare terechtzitting op **11 september 2007**.

Aanwezig :

- **alleenrechtsprekend rechter;**
- **toegevoegd substituut-Procureur des Konings;**
- **griffier**